

TIL ETTERTANKE.

Så går vi til vårt kjøpmannskap,
det skal jo passas også det,
og det gir ikke alltid tap
at ende ting får skje.

Det er et ord av Ludendorff som lyder slik: "I enhver krig kommer det til et punkt da lokomotiver er viktigere enn kanoner." Det er et ord som vi nordmenn kan ha godt av å legge oss på sinne. Vi er i forholdsvis liten utstrøking trukket inn i den direkte rustningsproduksjon, derfor har vi lett for å glemme at en meget betydelig del av vårt produksjons-
nivå faktisk er et ledd i den tyske krigsmaskin. Men det er en ting vi aldri må glemme. I en moderne krig er det ikke bare soldater, kanoner og granater som teller, men også en meget vesentlig del av all annen produksjon: Lokomotiver, selulose, fisk, malm, nitrater, elektromotorer og tusener av andre artikler.

Allt for mange synes å ha glemt det, både blant sjåfer, funksjonærer og arbeidere. De behandler de tyske ordre akkurat som en hvilken som helst annen bestilling, og gjør alt for å effektivere dem på beste måte. Og det merkelige er at de føler seg som like gode jössinger for det, utenfor kontortiden.

I virkeligheten gjør slike ettermiddagsjössinger seg ved sin kulane og sørvige skyldig i en ikke landsformynderisk holdning som legionærene på Østfronten. Ja, deres innsats er når det kommer til stykket sikkert av større verdi for tyskerne enn de stakkars legionkompagniene. Det er med på å styrke Tysklands motstandskraft. De bidrar til å forlenge krigen. Deres samvittighetsfulle arbeid betyr skade ofre for våre allierte når sluttkampen kommer. Det er en nasjonal skam hvor manges instinkter har sviktet før, enten det nå skyldes uønskenshat, vare eller profittbegjær.

Når vi nå er kommet inn i ett nytt år, det avgjørende året i denne krigen, seirens og frihetens år, må hver enkelt her hjemme sørge for å gjøre sitt beste, ikke for tyskerne, men mot dem. Det er tusen måter å hvirke på norsk arbeidsliv med de enkleste midler kan kaste sand i maskineriet for tyskerne. Bruk all din tanke på å trenere, misforstå, konstruere opp vansker, slentre unna, forringe kvaliteten, produsere tompot. Eller vil du kanskje motta befjelsen som en ufriktent gave? Og hvordan tror du tilværelsen i det nye Norge vil arte seg for deg som har vært undertrykkernes flinke og raske håndlangere? Eransk din bedrift, analyser ditt arbeid, spør din samvittighet: På hvilken måte har Hitlers krigsmaskin nytte av meg? Og hvordan kan jeg best hindre at det skjer? Husk også at hjemmefrontens øyne følger deg. Takk deg om, og tenk deg om nå! Ved neste nyttårsstifte er det for sent!

KAMPEN MOT SVARTEBÖRSHAIENE

Ernærings situasjonen i vårt land krever idag at det blir gjort noe effektivt for å skaffe befolkningen i byene og industristrukturene økede matrasjoner, i første rekke av kjøtt, fisk og smør, hvis ikke folkehelsen skal få alvorlig mén etter disse krigsårene. Det må skaffes til veie en hemmelig matreser ve ved at bøndene systematisk oppgir til myndighetene mindre smør- og ostproduksjon, mindre produksjon pr. mål av alle slags korn, grønnsaker og poteter, mindre kvegbestand og mindre melkemonngde. Fiskerne må alltid oppgi mindre fangst enn de har hatt.

For at denne matreser ve skal kunne nå så mange som mulig er det absolutt påkrevet at de rugende prisene på svartebörseren reduseres betraktelig. Den matproduserende del av folket har hittil i stor utstrøking sviktet sin plikt. De fleste har vært livende reddo for ikke å leve på dagen alt det fienden klatante, og alt for mange som har holdt

unna varer, har utnyttet situasjonen og tatt uforholdsmessig høye priser. De mange mellomhandlere har bidratt sitt til prisforhøyningen. Som vi tidligere har påpekt i denne avis er det av stor betydning et man unndrar varer fra den tysk-kontrollerte omsetning for å skaffe mat til den del av den norske befolkning som virkelig trenger det. I denne forstand anerkjenner vi "svartebörseren" som en nødvendig institusjon. Det er utvekslene på denne innstitusjon - svartebörserhalene - vi hele tiden har villet komme til livs. Men først når prisene avpasses etter det jevne folks betalingssevne oppfyller "svartebörseren" - i den gode forstand av ordet - sin misjon.

Det er desverre ikke bare nasister som har drovet denne ublu trafikk med å profitere på sine landsmenns nød - også såkalte gode nordmenn har vært med på den. Et utvalg av hjemmefrontens menn har derfor - med støtte av betydelige deler av den norske hjemmefront - nådd et prisutvalg, som allerede har klart å samle et riktighdigh materiale til belysning av svartehandelens. Utvalget har mottatt en rekke innberetninger om bønder og fiskere som har vist et nasjonalt sinne og har levert store kvante varer til nødlidende landsmenn uten å berøgne seg annet enn de offisielle maksimalpriser. På den annen side er det innkommet en hel del nedslående rapporter om matprodusenter som har solgt til ågerpriser, en ublu mellommannsfortjeneste og om pengesterke kjøpere som ved sine bud har bidratt til å drive prisene i været. EN SLIK OPPTREDEN VIL IKKE LEIGER BLI TÅLT.

Dette prisutvalg ser det som sin oppgave å påse at landets matprodusenter leverer flest mulig varer til lavest mulige priser til den norske befolkning. PRINSIPIELT BURDE LEVERINGEN SKJE TIL DE OFFISIELLE MAKSIMALPRISER, men til dels er disse for lave, til dels er det nødvendig at de favorenderer som ikke er særlig godt stillet økonomisk, får en viss godtgjørelse for den risiko de løper ved å overtre myndighetenes bestemmelser, slik at de kan legge seg opp et reservecfond til dekning av eventuelle mulkter.

I for i hvert fall i noen grad å få satt en stopper for den usunde svartebörstrafikken som ble drovet av lite ansvarsbevisste nordmenn har man derfor foreløpig fastsatt følgende maksimalpriser pr. kg av de viktigste matvarer. Prisene gjelder fra 15. januar. (I første kolonne er oppført produsentpris, i annen og tredje kolonne produsentpris inkludert transporttillegg og mellommannsfortjeneste som medfører en prisforhøyelse på 35% eller 70% på en avstand av henholdsvis inntil 50 km - 2. kolonne - og over 50 km - 3. kolonne -.)

Svinekjött	10 kr.	(13,50	17)
Oskeskjött	9	(12,15	15,30.)
Fårekjött	8	(10,80	13,60.)
Kalvekjött	7	(9,45	11,80.)
Smør	10	(21,60	27,20.)
livatemel	5	(6,75	8,50.)
Bakemel	3	(4,05	5,10.)
Havnøryn	4	(5,40	6,80.)
Geitost	13	(17,55	22,10.)
Hvit geitost, nøkkelost, gammelst og gauda:			
	8	(10,80	13,60.)
Mysost	7	(9,45	11,80.)

For nedenstående varer er transport- og mellommannsfortjenesten unnsatt avstanden 25% (tallene i parentes):

Gås 12 (10), And 9 (11,25), Høne 8 (10), Kanin 8 (10), kr. pr. kg.
Rype 7 (8,75), Arnhøne 10 (12,50), Arnhøne 12 (15), Røy 16 (20), og tjuar 25 (31,25) kr pr. stk.
Sukker, inkludert alle tillegg, kr. 12 pr. kg.

Det glødelige og noe uventede er hendt at man har fått kritikk fordi disse priser er for høye. Man står her overfor en komplett misforståelse! Vi gjentar at leveringen prinsipielt bør skje til de offisielle maksimalpriser. Men må ta i betraktning at det koster langt mere å produsere disse varer i dag enn den gang de offisielle maksimalpriser ble fastsatt. Under enhver omstendighet ligger de prisene som er nevnt ovenfor langt under de priser som hittil har vært forlangt. Det vil muligens senere bli aktuelt å senke prisene ytterligere. Prisene er avpasset etter østlandsforhold, og gjelder for hele østlandet med Telemark fylke.

Enhver som overtrer disse bestemmelser, enten det gjelder selger, mellommann eller kjøper, vil bli strengt straffet for å ha brutt hjemmefrontens solidaritet og ha satt den norske folkehelse i fare. Overtrederne vil få sin straff når krigen er slutt. Foreløpig vil de bli oppnotert av de lokale kontrollører i hver by og hvert herred.

TIL KAMP FOR FOLKETS SUNNHET!

TIL KAMP MOT UBLU SVARTEBÖRSPRISER!

NYHETENE FRA LONDON! SÖNDAG KL. 18.30.

Østfronten. I den store Dnjeprbøyningen rykkerrussene fram mot vest og syd på en 125 km bred front. I går inntok de den store og viktige industribyen Kirovograd som ble omringet fredag. Russene rykket fram fra 4 retninger og trøngte på til de møttes i byens sentrum. Den tyske motstand ble helt brutt, og den ene avdeling etter den annen ble kjøpet ned. Tyskerne led store tap i falne og fanger. Den russiske fremrykking skjedde så hurtig at tyskerne måtte løslate sivilbefolkningen som de hadde drevet sammen for å føre med seg vestover. Veiene i og omkring byen er fulle av veldig mengder krigsmateriell. 8 tyske divisjoner ble oppslitt og drevet på flukt, tre av dem var panserdivisjoner. To russiske styrker trenger nå fram mot syd og sydvest for å angå Krivoj Rog. En annen avdeling rykker vestover i avskjære jernbanen fra Smjelo til Novo Ukrainka, noe som betyr en øket trusel mot tyskerne syd for Kiev. Relatino og noen andre byer og landsbyer østenfor Bjelaja Tsjerkov ble befrikket i går. Lenger vest erobret russerne i går et viktig jernbaneknutepunkt som ligger bare 20 km fra Vinnitsa, det siste tyske bolverk for Shmerinka på hovedjernbanelinjen Odessa - Lwow. - Vestenfor Kiev har russerne overskredet den gamle polske grense fra 1939 og opererer her på en 70 km bred front. En russisk avdeling står her 9 km øst for jernbaneknutepunktet Samji i Pinskmyrene, mens en annen avdeling står 11 km sydøst for dette sted. - Sunday Times' militære medarbeider skriver at situasjonen minner om stillingen ved flere andre anledninger, da tyskerne har balansert mellom nederlag og katastrofe. For en utenforstående ser det ut til at om russerne bare øker presset litt mer, så vil hele det tyske forsvaret bryte sammen. Den store seir russerne alt har vunnet ved Kirovograd og i Rovna-området skyldes at de har overtruffet tyskerne i ledelsens kunst. Stalin har brukt det frykteligste av alle våpen: overraskelsen. De tyske soldater ved Kirovograd ble sikkert ikke overrasket, men sikkert er det at styrken og tempoet i det russiske angrep kom overraskende på von Manstein. Han står plutselig stille overfor en hel røkke problemer. Hvorledes skal han fylle huller i den tyske fronten - den tidligere polske grense, hvor så mange tyske divisjoner er brutt sammen? Hvorledes skal han møte truselen ved Shmerinka? Vil han bli nødt til å oppgi manganen ved Krivoj Rog og Nikopol for å unngå omringning av de 500 000 mann som her befinner seg i noe som begynner å ligne en kjempefelle? - Liberator i Observer skriver at årsaken til den russiske seir ligger i Vatutins uoffisielle taktikk: å angripe samtidig i mange retninger. Tyskerne velger å tro at denne taktikk er bluff og at russerne ikke har nok folk til å gjennomføre sine mål. De møter den med en motbluff og later som om truselen mot divisjonene sydligst

i Dnjeprbuca ikke eksisterer. Men innsetsen i dette haserøfse spill er hele den sydlige tyske armé.

Sydsteuropa. I alle tyskkontrollerte land merker en nå virkning av de tyske nederlag på østfronten. I Bulgaria er stillingen slik at Berlin forlanger en ny regjering som er uttatt blant fascist-klikken. Den kjente bulgarske kommunist Dimitrov har uttalt i en kringkastingstale fra Tiflis at bare et brudd med Tyskland og en deltakelse i kampen på de alliertes side kan redde Bulgaria fra den truende katastrofe. - I Romania er evakueringen av Bukovina i full gang, og det tales allerede om at regjeringen skal flytte fra Bucuresti. Ungarn melder offisielt at 100 tyske Waffen-SS-menn og 1600 ustasj-tropper (kroatiske quislinger) som flyktet for jugoslaverne er nektet asyl og sendt tilbake til Jugoslavia. - Fra marskalk Titos hovedkvarter meldes at tyskerne har sendt 5 forskjellige kolonner mot friskarene i Banja Luka-området; en av disse er slått tilbake nær Travnik, hvorved 200 tyskere ble drept. Forøvrig er friskarene i virksomhet over hele Jugoslavia. - Tunge engelske bombefly angrep i går flyplassen ved Mostar og fredag Maribor nær den østerrikske grense.

Italia. Amerikanske tropper av den 5. armé har inntatt en av Cassinos ytre forsteder. Tredjedelen av det tyske forsvarsbelte som strekker seg i en bred sone på begge sider av hovedveien til Roma er nå ryddet. Den 8. armé har inntatt høydedrag, og avvist tyske motangrep. - Italias viktigste flyfabrikk ved Reggio Emilia 65 km vest for Bologna var i går gjenstand for et kraftig og konsentrert flyangrep. 10 fiendtlige fly ble skutt ned ved dette og andre angrep mot transportrøt over et vidstrakt område i Norditalia og Sydfrankrike. 3 allierte maskiner gikk tapt. - En britisk ubåt er vendt tilbake fra tokter i Middelhavet etter å ha senket en fiendtlig ubåt, 40 000 tonn fiendtlig tonnasje og lagt ut over 1200 minor. - Flere tusen arbeidere i Milano er gått til streik på grunn av misnøye med okkupasjonsmakten. En rekke fagforeningsfolk er skutt, men likevel nekter arbeidene å forlate fabrikkene eller gjennoppta arbeidet. Streiken, som er den tredje store i Milano på 6 uker, truer med å utvikle seg til generalstreik. -

Flyangrep. Mosquitofly rettet angrep mot forskjellige steder i Vesttyskland i natt. Ett fly savnes. I går foretok jagerfly nye store tokter over Nordfrankrike. Ingen flyvirksomhet over Storbritannia siste døgn.

Washington. Et nytt kraftig tomotors jagerfly P61 er tatt i bruk av det amerikanske flyvåpen. Det kan stige raskt til store høyder, er tungt bevapnet og har stor aksjonsradius.

London. De første fly som drives av komprimert luft og mangler propell og den vanlige flymotor, har nå vært på vingene. Man har allerede oppnådd større gjennomsnittshastighet enn ved noe propelldrøvet fly. Det nye fly har mange fordeler, men ventes ikke å bli alminnelig før om 5-10 år.

Vi har nettopp mottatt følgende:

I forvisningen om at vi nå går inn i seirens år da friheten og folkets eget styre igjen skal komme til å råde i Norge sender jeg min hilsen til de norske menn jeg på denne måten kan rekke med ønsket om et lykkebringende nytt år.

En særskilt hilsen sender jeg til de landsmenn som under de største vansker gjennom hele okkupasjonstiden har bidratt så sterkt til å holde håpet og troen oppe hos våre folk - den friske, virkelig norske presses kvinner og menn.

Johan Nygaardsvold.

DEPORTASJONEN AV STUDENTENE.

De gjenværende mannlige studenter i fangeleiren ved Stavørn - omkring 400 - ble fredag aften ført ombord på et tysk skip i Oslo havn.